

За амальгамою – таїна людського буття

**До 70-річчя від дня народження
Леоніда Томи**

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної державної
адміністрації
Полтавська обласна бібліотека
для юнацтва ім. Олесея Гончара

За амальгамою – таїна людського буття

**До 70-річчя від дня народження
Леоніда Томи**

Біобібліографічне досьє

Полтава - 2020

Укладач Ю. А. Новоселецька

За амальгамою – таїна людського буття: до 70-річчя від дня народження Леоніда Томи : біобібліографічне досьє / уклад. Ю. А. Новоселецька; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олеся Гончара. – Полтава, 2020. – 20 с. : іл.

Біобібліографічне досьє «За амальгамою – таїна людського буття» присвячене 70-річчю від дня народження Леоніда Томи, українського поета, прозаїка, драматурга. Запропонований посібник адресується учням, молоді, бібліотекарям, краєзнавцям, та всім, хто бажає більше дізнатися про сучасну літературу рідного краю.

Матеріал не є вичерпним, використана література бралася з публікацій журналів та газет, збірників, книг письменника, які є в наявності в Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва імені Олеся Гончара.

Зміст

Передмова	4
Біографія Леоніда Томи	5
Історична проза	6
«Микола Гоголь»	7
«Володимир Вернадський»	8
«Петро Конашевич Сагайдачний»	9
«Данило Апостол»	10
Поезія	12
Відгуки про творчість Леоніда Томи	15
Література	17

Передмова

Полтавщина – надзвичайно багатий край на літературному Олімпі України своїм словом і талантами-самоцвітами. Чого тільки варті імена: Івана Котляревського, Григорія Сковороди, Миколи Гоголя, Панаса Мирного, Євгена Гребінки, Володимира Капніста, Олени Пчілки, Давида Гурамішвілі, Леоніда Глібова.

Поповнилася багатьма талановитими письменниками наша область і в ХХ столітті: Ф. Гаріним, М. Казидубом, В. Мирним, Т. Нікітіним, В. Тарасенком, Л. Овдієнко, М. Костенком, Р. Плотниковою, О. Хало – цей перелік можна продовжувати й продовжувати.

Цікавою на літературному небосхилі краю є постать Леоніда Томи – українського поета, прозаїка, драматурга, уродженця с. Великі Сорочинці Миргородського району, який зараз мешкає у Харкові.

Леонід Тома опанував різні літературні жанри, але в цьому біобібліографічному досьє розділи присвячені його історичній прозі та поезії. Особливо цікавою та багатогранною в творчості письменника є постать його земляка, неперебутнього Миколи Гоголя.

Біографія Леоніда Томи

Тома Леонід Васильович народився 7 квітня 1950 р. в с. Великі Сорочинці Миргородського району Полтавської області у сім'ї вчителів. Закінчив Великосорочинську середню школу (1967), потім філологічний факультет Харківського університету (1972).

Працював у заводській багатотиражці, в редакції газети «Вечірній Харків» та «Вечірня зірка», потім старшим редактором Харківського телебачення. Нині працює заступником головного редактора журналу «Березіль», літературним редактором культурно-просвітницького центру імені Леся Курбаса, літературним редактором Харківського академічного театру імені Т. Г. Шевченка. На сценах українських театрів ідуть п'єси в його перекладі з російської та польської мов.

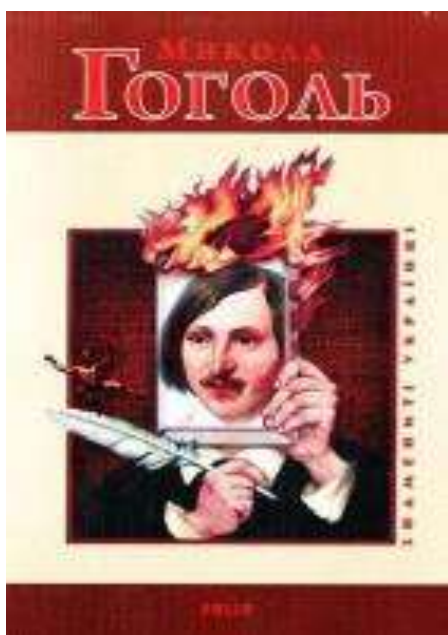
Учасник літературних фестивалів у Москві та Польщі. Автор збірок поезій: "Ранок", "Поклик зорі", "Таємниця дороги", "Народження істини", "Дві природи", "Терен та лавр", "Преображення", "Терновий трансформер", п'єс "Нестор Махно", "Тарас Бульба", "Бродячі ангели", книг прози "Петро Конашевич Сагайдачний", "Микола Гоголь", "Балаклійщина. Арсенал. Історія", "Небо на землі зникає" та інших. Часто друкується в літературних часописах «Київ», «Вітчизна», «Березіль». Крім того, він автор книги «Великі Сорочинці» з ілюстраціями миргородського фотохудожника С. І. Міненка та буклету «Сорочинський ярмарок» (художнє оформлення А. М. Кривобоченка, 1995).

Член Спілки письменників України з 1983 р. та Національної спілки журналістів України з 2005 р. Лауреат Республіканської премії ім. В. Мисика, ім. К. Гордієнка та Гран-прі "Січеславна". Лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Олекси Влизька. Нині живе в Харкові.

Історична проза

Історична проза Леоніда Томи – це велике, розлоге полотно, на якому талановитий письменник словом вишиває долі славетних синів України-матері. Книги написані простою, легкою, доступною для читача манерою, а разом з тим вони є переосмисленим, добротним набутком, який стане в пригоді як досвідченому читачу, що вже давно захоплюється історією України, видатними країнами-земляками, так і людині, яка тільки-но ступила на цю стежину.

"Микола Гоголь"

У своєму «Миколі Гоголі» Леонід Тома образно-багатогранною мовою підводить читача до витоків становлення російського письменника Гоголя, як одного з кращих виразників української ментальності, адже у творах Миколи Васильовича найбільш яскраво відтворилися риси українського національного характеру.

Вдало оперуючи фактажем, Леонід Тома спрямовує читача до глибин, із яких черпав джерельну таїну слова М. Гоголь.

Крізь рядки неначе струменить і відчувається гордість Леоніда Томи за те, що він народився в тому ж краї, що й славетний земляк:

Він корінівсь у гетьманському роді,
Коли ж і шаблю вибили із рук –
Узяв перо натхненне й горде,
Розрив-траву міцнішу од шаблюк.
Не вмре козацька слава, не поляже,
Здригнеться світ од батьківського: «Чую!»
А хто ту славу золоту розкаже –
Козацьким душам хату побудує.

Ціла низка імен видатних людей проступає перед очима вдумливого читача, що вже з перших років мали вплив на формування письменника-Гоголя: «Василь Капніст, Євген Гребінка, Нестор Кукольник – сліпуча, але швидко згасла зірка російської літератури, «возвишений», як називали його сучасники, зачинатель російського роману, сусід Гоголя в Миргородському повіті Василь Наріжний, Іван Котляревський, зачинатель нової української літератури. Слід сказати, що Гоголь захоплювався «Енеїдою» Котляревського, читаючи і перечитуючи її в студентські роки. Не випадково в «Сорочинському ярмарку» є епіграфи із «Енеїди».

Коли вже говорити про полтавські зв'язки Гоголя, слід особливо сказати про М. І. Гнедича (1784—1833) – відомого поета і знаменитого перекладача гомерівської «Іліади». Він народився в Полтаві, тут минули його дитячі і шкільні роки. Був близький до поетів-декабристів. Гоголь добре знав Гнедича, високо цінував його поезію, зачитувався перекладом «Іліади».

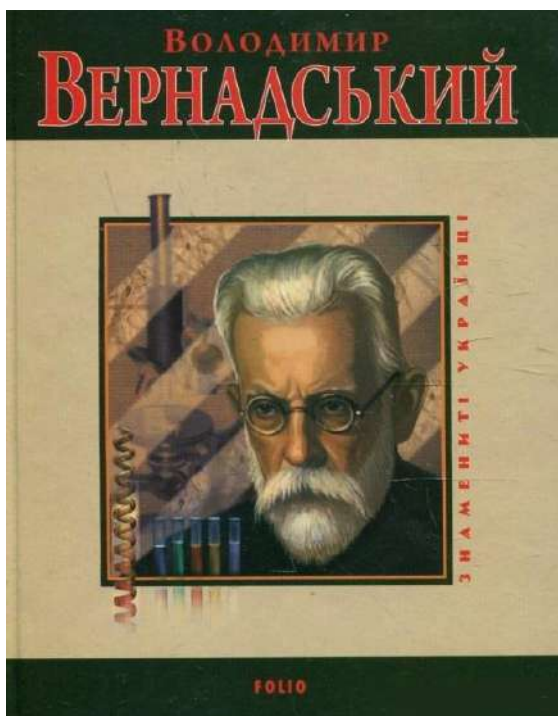
У 1819 році на сцені полтавського театру вже йшли п'єси Котляревського, а головні ролі виконував молодий, але вже відомий актор М. С. Щепкін, який потім став одним з близьких друзів М. В. Гоголя.

А ще Леонід Тома небезпідставно вважає, що: «...Щоб посправжньому зрозуміти письменника, треба поїхати на його батьківщину. У цьому переконуєшся кожного разу, коли бачиш, як в'юниться між зеленими берегами тихоплинний Псел, а над ним з різким писком стрімко кружляють меткі ластівки-щурі. Там, у густих лісах стоїть велетенська цар-осика, вивищуючи свій могутній зеленошумний купол над усім обрієм. У тихих заплавах сонячно світиться, під небом святиться віддзеркалена золотим піском вода, в якій темними тінями пропливають сторожки головні, в глибоких ямах ворущать вусами здоровенні соми, а на повороті зійшлись пограти в піжмурки довгокосі вербички-сестрички. Ще далі на обрії темніє сосновий бір. Шумлять під вітром сосни, наче сердяться, що не розуміють люди їхньої мови. А стільки б могли розказати!»

Тож книга Леоніда Томи «Микола Гоголь» стане гарним путівником, який проведе стежками письменника зі світовим ім'ям,

збагатить читача новими знаннями про життєві та творчі колізії долі митця, а можливо комусь нагадає про знані, але вже приховані пластами пам'яті, факти біографії Миколи Васильовича Гоголя.

"Володимир Вернадський"

Одне із прозових видань Леоніда Томи розповідає про постать Володимира Вернадського. В історії науки важко уявити вченого, який би зробив так багато для людства, як Володимир Вернадський. Природознавець, філософ, основоположник генетичної мінералогії, біогеохімії, радіогеології, вчення про живу речовину, теорії ноосфери як якісно нового стану розвитку біосфери, він був "хрещеним батьком" багатьох науково-дослідних інститутів, музеїв, наукових шкіл,

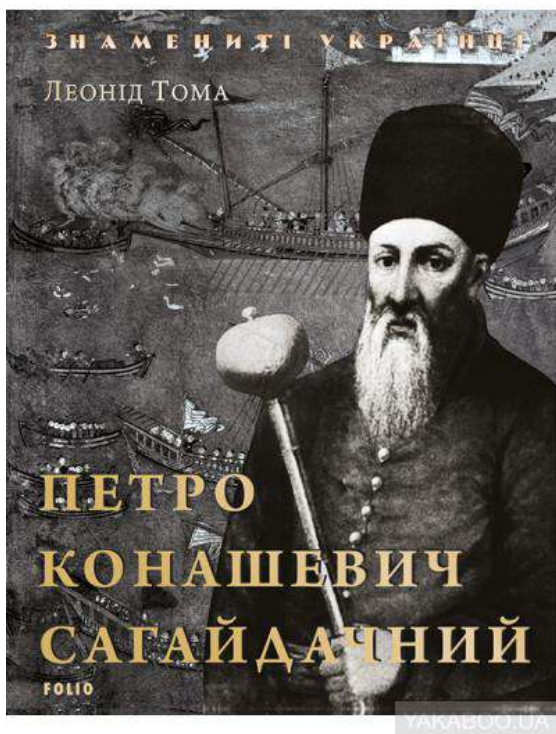
організатором і першим президентом Української академії наук, захисником академічних свобод, принципів демократії, справедливого розв'язання національного питання в Україні.

Леонід Тома у своєму творі проводить перед очима читача основні біографічні віхи життя Володимира Вернадського, дуже чітко вказує на вплив родових коренів у становленні вченого як особистості, як усвідомливого, впертого українця, як непересічного науковця. З перших хвилин книга захоплює, хоча містить багато наукових термінів, дуже цікаво подаються постаті людей, які оточують Володимира Вернадського в повсякденному житті. Показується жертвна підтримка і праця дружини вченого – Наталії Єгорівни, з якою жили душа в душу.

Леонід Тома виокремлює вплив української землі на долю знаменитого вченого і це є основним, на мою думку, напрямком видання: «Харків, Слобожанщина і Полтавщина залишили в юній душі Вернадського незгладимий слід, тут він відчув незрівнянну велич природи, її вічну таємницю. Усе спліталось в ній – і

тремтливий слід Чумацького Шляху на річковій гладіні, і посвист крил хижого птаха, що каменем падав на жертву, і міради світлячків на запашних степових травах, і зоряне шатро незабутнього українського неба.»

"Петро Конашевич Сагайдачний"

Леонід Тома у книзі знайшов свій оригінальний підхід до подачі біографії Петра Сагайдачного, адже слід завважити, що перед будь-яким біографом цієї величної особистості постає передусім проблема джерел – їх обмаль, надто коли йдеться про ранні роки гетьмана. Тому цю книгу Леонід Тома побудував як своєрідний портрет на тлі епохи. Дуже бурхливої і через те дуже цікавої. А портрет можна створити, або змалювавши саму людину, або змалювавши все довкола неї, утворивши своєрідний силует. Брак відомостей про самого

Сагайдачного можна компенсувати висвітленням середовища, у якому він існував, утворюючи таким чином етюди "Сагайдачний і Острозька академія", "Сагайдачний і Січ", "Сагайдачний і Київське братство", аби поєднати все врешті-решт у великому полотні "Сагайдачний і Україна".

Леонід Тома у книзі скрупульозно порівнює різні джерела та дані істориків про Петра Сагайдачного і червоною ниткою через усе полотно пропускає панегіричний вірш Саковича «Вірші на жалосний погреб зацного рицара Петра Конашевича Сагайдачного» - це досить цікавий хід.

Леонід Тома аналізує, обгрунтовує, міркує: «Адже напевне відомо, що перед тим як стати гетьманом, Сагайдачний був генеральним обозним, тобто відав артилерією і, як тепер кажуть, логістикою. А на той час артилеристи становили інтелектуальну

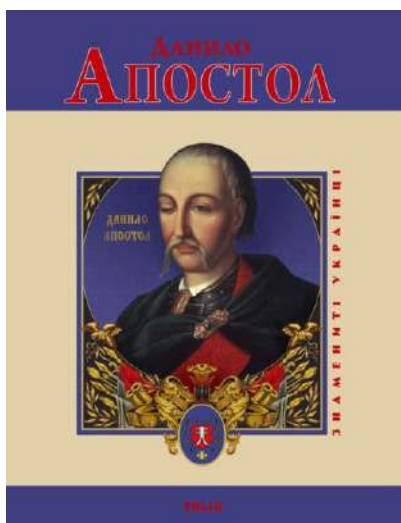
еліту армій. Обравши саме цю галузь військової справи, Петро Сагайдачний показав, по-перше, добру поміркованість – бо відчайдушних розбишак у Війську Запорозькому було хоч греблю гати, а попит на інтелект існував протягом усіх віків, а по-друге, цілком можливо, що іще в стінах Острозької академії юний Петро приділяв увагу не тільки гуманітарним наукам, які тоді вважали вершиною всіх наук, а й математиці та механіці.

У бібліотеці Острога він міг мати доступ до робіт Тартальї, Кардано, дель Ферра, і слід нагадати, що саме в той час сходила зірка Галілея. Никифор Парасхес міг перетинатися з Галілеєм у стінах Падуанського університету та принести його новаторські ідеї з галузі механіки до Острога, а латиною Сагайдачний володів добре – отже, читати праці з механіки й балістики йому було неважко.

Саме артилерія була найзначущішою прикладною сферою для застосування цих наук, отже, Сагайдачний міг піти на Січ помірковано, розраховуючи на знання в цих галузях і спланувавши своє сходження військовими шаблями задалегідь.»

На сторінках книги Леоніда Томи постать гетьмана Петра Сагайдачного стає виразнішою, письменнику вдається показати важливість його діяльності, бо цей гетьман один із перших зумів перетворити силу Запорізької Січі, буйну та неупорядковану, на чинник великої політики. Ось у чому полягає найбільша заслуга Сагайдачного перед Україною, його найбільше досягнення як політика й державотворця.

"Данило Апостол"

Вдумливо і проникливо Леонід Тома пише в творі про ще одного славетного земляка, адже Данило Апостол народився в с. Великі Сорочинці на Миргодщині. Спочатку автор подає хронологію виникнення козацтва, його історію, а вже потім на цьому тлі ведеться оповідь про гетьмана Лівобережної України Данила Апостола.

Як вважає сам письменник: «Постать Данила Апостола довгий час була в тіні іншої легендарної особистості – Івана Мазепи. Миргородський полковник, який був на полковницькому уряді 44 роки. Видатний воєначальник та державець, мудрий дипломат не прагнув позірної популярності, або, як ми тепер говоримо, популізму. Він послідовно, день за днем і рік за роком, клав важкі брили у підмурівок державності Гетьманщини, прагнув з'єднати розірване національне самоусвідомлення – від часів Київської Русі до Козацької держави, - незважаючи на те, що український простір тріщав, як полотно, між загарбницькими руками Османської імперії, Кримського ханства, польської шляхти та міцніючої, нестримної у жаданні "приращення" земель Російської імперії.

Данило Апостол став гетьманом у складний для України час, і хоча він все життя тримався лінії Хмельницького на утвердження в європейському обширі, на жаль, не всі його задуми збулися. Російська імперія практично ліквідувала незалежність України, постійно урізуючи її автономію (наприклад, гетьман не мав права на самостійну зовнішню політику). Але новий російсько-український договір 1728 року (так звані "Решительные пункты") дозволив повернути Україні відібрані раніше права.

В таких умовах Апостол кинув усі сили на піднесення економіки, взявся за викорінення корупції, впорядкування земельних відносин (ці проблеми і сьогодні стоять в Україні на порядку денному), зумів створити впливову, достатньо самостійну у своїх діях козацьку старшину. І, звичайно ж, Данило Апостол постійно зміцнював безпеку України. За часів його правління по річках Орелі, Береці, Берестовій – від Дніпра до Сіверського Дінця – будується Українська оборона лінія, завдяки його сприянню в Україну повертаються запорізькі козаки і засновують Підпільненську Січ. Він був також фундатором і покровителем храмів і монастирів, Києво-Могилянської академії, Чернігівського колегіуму.

І коли скінчився земний шлях старого гетьмана, його поховали у Спасо-Преображенській церкві в Сорочинцях, яку він сам наказав збудувати.

Поезія

До раннього періоду в творчості Леоніда Томи можна віднести поему «Атомна хата» написану у вересні 1986 року, це глибоке філософське осмислення катастрофи на Чорнобильській АЕС, осмислення давніх українських пракоренів та теперішнього сьогодення через призму поетичного, потужного таланту:

Не вірите в душу? Звичайно, нема,
Ні з чорного ходу нема, ні на базі.
Але й радіація, май на увазі...
Її не побачиш очима двома.
Лічильник душі не створено досі,
Не визрів божественний бюрократ,
Що душі виводить, як той конокрад,
І в колби загонить страшне безголосся.
Народна художниця Приймаченко сказала:
Живе візьме своє,
на Змія завжди буде
Змієборець.
І намалювала, як наш вічний Іван веде Змія на цепу
Назад у його лігвище.
Народе, що витяг мільйони жал,
Сини твої – змієборці
Атом скажений скрутили.
Відрізни радіацію многоликого зла
Від променистої правди нашої й сили.
Не забудь оту стареньку, що їй маківки пообривали
Молоді наркомани,
А вона, сліпа, все шукала маківку внуку.
Не забудь, як по кладовищу
П'яні трактористи гарцювали,
На двох Т-150 – моторизовані круки.

Із першого розділу «Полин»

Поема сповнена глибинною всепоглинаючого болю за Україну, за безперервність пам'яті людської, за прийдешні покоління, вражаючі рядки:

Бабу з погребя міліція витягає!
– Не піду, синочки.
– Та ж радіація, бабо, треба... –
А баба не вірить у радіоактивне небо.
Сміються хлопці, а не до сміху,
Баба не знає, куди себе діти.
Стару ікону зняла з горища. От лихо,
А Біблія ж казала – впаде вітром
Зірка Полин і води отруїть,
І трави – куди не кинь,
Чорнобиль – Полин.
Міліція стомлено витира лоби:
«Годі вам агітації, бабо!»
А щось смокче під ложечкою «... і будуть
Гроби, і почнеться мор, і од зла
Одділиться правда...»
Поїхала баба на бронетранспортері,
Останньою покидала ЗОНУ.
Засувом закрила двері,
Калину поклала на підвіконня.

Із другого розділу «Зона»

Підіймаючи пласти, поет своїм словом шукає істини, задаючи питання, на які навряд чи хтось дасть відповіді:

На землі, що навік поховали,
Чи проросте трава,
Проклюнеться зерно?
Про що думатиме земля
У своїм летаргічному сні?
Вночі біля мене дихаєш,

Де, в яких далях літаєш?
Наче тіні риб під кригою,
Десь душа твоя проглядає.
Дивлюся крізь кригу –
Поламаний очерет,
Бляшанку на дні
Піском затягнуло.
Який з мене, правда, у біса поет,
Коли я не чую, як серце зітхнуло.

Із третього розділу «Літописець»

Хата у Леоніда Томи – це сакральний світ, це першопочаток і символ незнищенності, це маленька планета, з якої пролягають шляхи у широкі світи, і яка тепер:

Орбіти шалений крен,
Чорніють козацькі могили.
Чорнобильський грізний рентген –
Ним душу свою просвітили!
І хата аж світиться вся:
І крокви, і сволок, і рами.
Летить фосфоруєча тля
На вічнім дніпровським екрані.
Дивіться: все видно тепер, –
Структура, основа, причина.
На стику розсмиканих ер
Стоїть і моя Україна.

Із четвертого розділу «Хата»

В останньому розділі автор підсумовує сказане, тут є причини і наслідки, і навіть крізь трагічне проступає поезія:

Річка тисне в береги мільярди краплин,
Напружується земля грудочками мінералів і молекул.
Пульсари джерел холодять чорноту глибин,
Землі і води взаємоперетікаючий кліт.

Живе, що прориває оболонку небуття,
Чумацького Шляху порвана пуповина.
В сірій губці мозку викровлюється життя,
Як першовибух Всесвіту – ідентична картина.
Починається розліт – сонце вищає,
Починається так само розліт червоної крові.
Всесвіт і людство – родичі у народженні й знищенні,
Однокоренева система древа Любові.

Із п'ятого розділу «Два першовибухи»

Коли читаєш різдвяну поему «Жито життя» написану Леонідом Томою 12 лютого 2018 року, розумієш, що через творчість письменника, через призму його світобачення і далі проступає біль за долю України, складається поема з трьох розділів: «Білий кінь», «Срібний кінь», «Сніговий кінь»:

Коней шалених спиняє аркан,
Коні козацькі зірвались у небо.
Глухо гуде сніговий вістряган,
Бог забирає кращих до себе.
Сам я в хуртечі бреду навмання,
Жито зелене десь там половіє.
Коней шалених ніхто не спиня,
Нам не почути плач Єремії.
День засвітив діамантову синь,
Кінь Сніговий в синім небі яскріє.
Божий на землю зіходить Син,
Жито-життя посіє.

Відгуки про творчість Леоніда Томи

Із статті письменника Олексія Біневича «Миттєвості враження, або чому мені подобається творчість Леоніда Томи»: «...Читаючи його повісті «Чорний дипломат», «Жменя піску над океаном», «Бронзовий келих і голова Гоголя» та оригінальні, художньо викінчені оповідання в книзі «Амальгама», я навіть не запитую себе: що їх звело під спільну обкладинку, бо прекрасно

розумію, що автор у своєму ефемерному «венетіанському дзеркалі» прагнув відобразити різні колізії, що відбувались з його героями у часі й просторі.

Ця книжка-«амальгама» в оптичному вимірі нагадує мені калейдоскоп з далекого дитинства – обертаєш біля ока ту фантастичну іграшку й наче гортаєш сторінки незнайомого тобі твору, й дивиєшся, що повсякчас опиняєшся в іншому, легко пізнаваному середовищі, хоча місцем події в переважній більшості, за деяким винятком, - слобожанська столиця.

Ні, Леонід Тома не лімітує себе межами улюбленого міста, тут і Миргород, і милі серцю автора Великі Сорочинці, адже це його мала батьківщина, предківщина звідки «цей козак духу» веде свій родовід. Є тут і столичний готель з його скрипучими меблями, куди примхлива доля закидає наших героїв, прихильний він і до чудової Північної Пальміри, де оселились сучасні митці і вчені, та кожного разу ми повертаємося на круги своя, адже розповіді автора не вигадка, а реальність, яка відбувається в реальному часі, з реальними героями.»

Про книгу Леоніда Томи «Оповіді Небесного Чоловічка» академік Микола Жулинський зокрема сказав: «Чому романіст відправляє в мандри землею і небом своїх героїв, сміливо переносить їх з однієї епохи в іншу, з однієї країни в іншу, чому він, нарешті вирішує мандрувати з дорогими його серцю людьми, робить їх персонажами великої й захоплюючої земної драми? Заради головного: пізнання України, «оце шукаю Україну на Вкраїні», стверджує Микола Багряновський; заради осмислення причин і наслідків Чорнобиля, пізнання української людини, святої й грішної, заради того, щоб зрозуміти, чи справді на українській землі формується нова цивілізація.»

Новий тлумачний словник української мови (Київ, видавництво «Аконіт», 2000) так тлумачить слово **амальгама**: 1. Сплав якого-небудь металу з ртуттю або розчин деяких металів (напр., золота, срібла та ін.) у ртуті. 2. перен. Про будь-яку суміш різнорідних ідей та ін.

Леонід Тома давно відомий як поет, прозаїк, драматург, кіносценарист. Його п'єси ставились на сценах Києва, Харкова, Запоріжжя, Луганська. Телевізійний художній фільм «Дума по

Тараса Бульбу» став продовженням гоголівської теми в його творчості. Тож своїм словом Леонід Тома творить справжню амальгаму, справжню таїну людського буття, чи то в оповіданнях «Фотка на пам'ять», «Знає, та не скаже», «Соломина всесвіту», чи в поезіях з війни, як от у віршах, вміщених в добірці «Репортаж із «Азова»», чи в інших своїх творах більших або менших за обсягом.

Література

Книги

1. Тома Л. Володимир Вернадський / Л. Тома. – К. : ПАТ «ДАК «Укрвидавполіграфія», 2012. – 128 с.
2. Тома Л. Данило Апостол / Л. Тома; худож.-оформлювач Є. В. Вдовиченко. – Харків : Бібколектор, 2015. – 88 с.
3. Тома Л. Микола Гоголь / Л. Тома. – Харків : ТОВ фірма «Антологія», 2013. – 128 с.
4. Тома Л. Петро Конашевич Сагайдачний / Л. Тома. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 119 с.

Твори на шпальтах газет і журналів

1. Тома Л. Атомна хата : поема / Л. Тома // Київ. – 1988. – № 1.
2. Тома Л. Гоголь (фрагменти поеми-симфонії) / Л. Тома // Українська літературна газета. – 2017 р. – 24 берез. – С. 10.
3. Тома Л. Десять віршів з Пітера : поезії / Л. Тома // Українська літературна газета. – 2020. – 13 берез. – С. 12.
4. Тома Л. Жито життя : поема / Л. Тома // Літературна Україна. – 2019. – 2 лют. – С. 16.
5. Тома Л. Знає, та не скаже : оповідання / Л. Тома // Українська літературна газета. – 2017. – 13 січ. – С. 13.
6. Тома Л. Золотому соняшнику України : вірш-присвята І. Драчу / Л. Тома // Літературна Україна. – 2018. – 12 лип. – С. 3.
7. Тома Л. Любов у Хорлах : оповідання / Л. Тома // Українська літературна газета. – 2019. – № 2 (січ.) – С. 12-13.

8. Тома Л. Провидність... аж до Миргородів : стаття / Л. Тома // Українська літературна газета. – 2019. – 10 трав. – С. 3.
9. Тома Л. Репортаж із «Азова» : поезії з війни / Л. Тома // Літературна Україна. – 2017. – 26 жовт. – С. 10.
10. Тома Л. Соломина Всесвіту : оповідання / Л. Тома // Літературна Україна. – 2017. – 20 квіт. – С. 9.
11. Тома Л. Фотка на пам'ять : оповідання / Л. Тома // Українська літературна газета. – 2014. – 7 листоп. – С. 12.
12. Тома Л. Хутірський літописець і письменницькі легенди : оповідання / Л. Тома // Літературна Україна. – 2019. – 13 квіт. – С. 11

Матеріали про життя і творчість

1. Бінкевич О. Миттєві враження, або чому мені до душі проза Л. Томи : стаття / О. Бінкевич // Українська літературна газета. – 2019. – 8 листоп. – С. 15.
2. Вальчиковська К. Леонід Тома – лауреат премії імені О. Влизька : замітка / К. Вальчиковська // Українська літературна газета. – 2019. – 1 берез. – С. 11.
3. Коскін В. Мандри землею й небом : презентація книги Л. Томи «Оповіді Небесного Чоловічка» / В. Коскін // Літературна Україна. – 2019. – 13 квіт. – С. 11.
4. Літературна Миргородщина // Сторінки історії Миргородщини : збірник наукових праць. – Полтава, 2001. – Вип. 2. – С. 207-237.

Інтернет-ресурси

1. Тома Леонід Васильович [Електронний ресурс] // Харківська обласна організація Національної спілки письменників України : [сайт]. Текст. і граф. дані. – [Б. м.], 2012. – Режим доступу: <https://kharkiv-nspu.org.ua/archives/37> (дата звернення: 20.03.2020). Назва з екрану.

Для заміток

За амальгамою – таїна людського буття

До 70-річчя від дня народження
Леоніда Томи

Біобібліографічне досьє

Упорядник: Юлія Анатоліївна Новоселецька

Редактор	Г. С. Волкова
Комп'ютерна верстка	О. М. Якубовський
Комп'ютерний набір	Ю. А. Новоселецька
Відповідальний за випуск	С. В. Сичова

Підписано до друку 30.03.2020. 20 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олесея Гончара
36039, м. Полтава. вул. Гончара, 25а
[http:// libgonchar.org](http://libgonchar.org) E-mail: pobugonchara@ukr.net